

Felelős szerkesztő:
MURÁNYI JÓZSEF.

Főmunkatárs:
HERBOLY FERENC.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kassa, Kossuth-utca 16.

Fiókiadóhivatal:
Kassa, Fő-u. 45. (Breitner
papirkereskedés).

Telefonszám: 150.

NAPLÓ

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

Vidéki szerkesztőségek és
kiadóhivatalok:
Sárosvárm.: Eperjes, Bárfa
Szepesvárm.: Lőcse, Iglió.

Előfizetési árak:
Egy évre . . . 14 K — f.
Fél évre . . . 7 K — f.
Negyedévre . . . 3 K 50 f.

Vidéki előfizetőknek havonta
50 fill. bélyegköltiséggel több.
Megjelenik mindennap
délután 5 órakor.

Szicklára épült.

1905 december 9.

Jól vessük emlékezetünkbe ezt a napot. Azt hitte az önkény, hogy mert övé a tényleges hatalom, nem állhat meg előtte semmi és senki, mert mint diszes virágot a szennyes áradat, ledönt, letör mindent, ami utjába akad.

Utjában vannak az alkotmány védelmére emelt gátak: költségvetés, ujoncmegajánlás, sajtószabadság, törvényhatósági ellenállás? Se baj! Fel a zsilipekkel, hadd borítson el mindent a hatalmi őrzőngés szennyes áradata! De van még erő az anyafölddel összenőtt gátakban, van még szent lelkesedés a védekezők seregében, akik a hazafiság nemes elszántságával harcolnak és védelmeznek minden talpalatnyi földet. Erős a hitük, hogy ha mindent el is vesztenének, marad még számukra egy megdönthetetlen szicklára épült biztos menedék: a független magyar bíróság!

1905. december 9-ike megmutatta, hogy ezen a szicklán megtörik a szennyes áradat, mert a független magyar bíróság felmentette dr. Rakovszky Endre alispánt, akit a kormány vádhatósága azért kívánt megfosztani szabadságától, hivatalától és becsületétől, mert elég becsületes volt állhatatosan védeni az alkotmány biztosítékait, teljesíteni vármegyéje közönségének törvényes utasítását.

A december 19-iki ítélet méltán vált országos eseménynyé, mert a pártatlan és tudós magyar bíróság első ízben szólott a büntető széke elé vont alkotmányjogi kérdésbe s az első ítélet elítélte — a kormányt.

A december 9-iki ítélet indokolását sokszor olvastam el s olvassa el mindenki, a ki részese akar lenni annak az élvezetnek, melyet a mélyen járó jogász elme, a logikus gondolkozás, a nyugodt megítélés magasabb légkörébe való emelkedés és a magyar közjog szeretetteljes ismerete együtt szereznek.

December 9-én, azt hitte a kormány, oly sebet ejt alkotmányunk megrongált biztosítékain, melyben elvérzik a nemzeti ellenállás. Nagy csalódás érte, mert az történt, a mit — gondolom — Jókai oly mesterien ír meg egyik regényében, hogy a megsebesült bányász tátongó sebében gyémántot találtak.

December 9-ikén írt adott sebünkre a független bíró és mi a sebünkől kivett gyémánttal a magyar igazságszolgáltatásnak szicklára épült csarnokát diszítjük fel!

Jól vessük emlékezetünkbe ezt a napot!

Az ítélet teljes szövegét mai számunk mellékletén veszik olvasóink.

Kristóffy Abaujjal hadilábon.

Ujabb megsemmisítések.

Nem szolgálják a kormányt.

— A „Napló“ tudósítójától. —

Kassa, dec. 11.

Kristóffy ma ismét két abauj-tornavármegyei határozatot semmisített meg. Az erőszakos politika ökölcspásai közül nem az első és nem az utolsó a kormány ezen törvénytelen ténye. Csak hogy a hová a csapást méri, a vármegyei törvényhatóság gránitszilárdsággal áll a törvény alapján, azután nem fáj neki, ha valaki megszenved érte, az mihamar a hatalom lenyugvóján levő kormány lesz.

Mai híreink ezek:

Megsemmisített határozatok.

Kristóffy József belügyi ügyvivő a kormányt minden oldalról ért kudarc dacára sem riad vissza a törvénytelen ségek egész sorozatától. Ma ismét Abauj-Torna vármegye közgyűlésének két törvényes határozatát semmisítette meg erőszakos törvénytelen séggel. Az egyik megsemmisítés a közgyűlés azon határozata ellen irányul, a melylyel a törvényhatóság elrendelte, hogy a háztartási alap fedezésére a vármegye saját alapjait vehesse igénybe. E megsemmisített határozaton kívül, a belügyi ügyvivő megsemmisítette még a közgyűlés azon határozatát is, melylyel dr. Rakovszky Endre alispánnak a felfüggesztés tartamára illetményét felében állapítja meg. Ez a második megsemmisítés merőben törvénytelen, mert az 1886. XXIII. t.-c. 4-ik szakasza mondja, hogy a felfüggesztett tisztviselő illetményeinek felmérése kérdésében a törvényhatósági közgyűlés intézkedik. Csak hogy a törvény szellemével ez a kormány már rég leszámolt s meg tovább a maga erőszakos utján.

Lemondott előadók.

A közigazgatási tanfolyam előadóinak java része, mint azt már jeleztük, indokolt beadvány kíséretében lemondott. Lemondott pedig azért, mert Puky Endre dr. felfüggesztett főjegyzőnek az igazgatói állás alól való fölmentésben politikai bosszút és üldöztetést lát, másrészt pedig a kiváló közigazgatási talentum elmozdításával veszélyeztetve látták a tanfolyam nivóját s a sülyedés részesei sem óhajtanak lenni. Mint értesülünk az előadói tisztségről ujabban lemondtak: Frindt Nándor, Kádár István és Jánthó István körjegyzők, és dr. Nyulászi János ügyvéd. Ez idő szerint tehát a tanfolyamnak csak állami tisztviselő előadói vannak, akiknek „muszáj működni.“

Főszolgabíró-jelöltek.

A vármegye ellenállásában teljes szolidaritás uralkodik. A hazafias főszolgabírói kar, csak úgy nem akar tudomást venni gróf Pongrácz Ferencről, mint a központi tisztviselői kar s a hozzá intézett és jelentkezésre szólító Pongrácz-féle táviratra nem is reagált. Most úgy halljuk a főszolgabírákat el fogja mozdítani állásuktól Pongrácz, sőt már jelöltjei is volnának, akiket a végleg felfüggesztett tisztviselők helyébe kinevez. Az egyik főszolgabíró-jelöltnek Mihalik Béla főkapitány-helyettest emlegetik, akinek állítólag a füzéri járást szánták. A másik jelölt Némethy Gábor volt kassai ügyvéd volna. Persze ez a hír csak szóbeszéd. Hogy megtörtük, alkalmat nyújtunk a két emlegetett név viselőinek, hogy nyilatkozzanak ebben az ügyben. A közönség természetesen legszívesebben fogja olvasni a széles körben elterjedt hír cáfolatát.

Korcsmáros Hatvani . . .

Mint hajdan híres professzor Hatvani, ép úgy hírnévre vergődött Korcsmáros Hatvani. Valamikor színész volt, majd színigazgató Kassán, még a régi lovardában, hol meg is bukott társulata szerencsésen. Utóbb ügyelő, kioszk bérlő, majd megragadt a korcsmánál. Most abba hagyta a vendéglős mesterséget, felcsapott politikusnak. Az igaz, hogy itt csak az agensig vitte — de ez is valami. Pénteken ismét szerepelt. Mély politikai gondokba elmerülve sétálgatott karólta Pongrácz gróffal a főváros váci utcáján, — most már politikus Hatvani!

Nosz Gyula — nem lesz főispán.

Nosz Gyula volt orsz. képviselő a mai napon visszalépett a „Közigazgatási Közlöny“ szerkesztésétől. Ezzel kapcsolatosan a „Pol. Ért.“ azt a hírt közli, hogy Nosz Gyulát a minap a szepesi főispáni állásra óhajtották megnyerni s főképp azzal vélték megkönyözteni, hogy teljesen szabadkezet biztosítottak volna neki az ott ismét felülkerekedett halálos ellenségeivel szemben. Nosz az ajánlatot természetesen visszautasította.

Ellenzéki szervezkedés a felvidéken.

Ruttkáról jelentik, hogy ott megalakult a függetlenségi párt. A központ részéről a pártalakuló közgyűlésen Hammersberg László, Smialovszky Valér, Jankovich Marcell és Buza Barna képviselőket vettek részt. A párt elnökéül Révay Lászlót választották meg, aki a több ezer főre menő közönséghez, nagyhatású beszédet intézett. Beszéltek még Hammersberg László magyarul és Jankovich Marcell tótul, nagy tetszés mellett.

A sajtó a kassai ítéletről.

A kormány kudarca a bíróság előtt.

Kassa, dec. 11.

A kassai járásbírószék szombati szenzációs ítélete méltó értékelésben részesült az országos sajtó hasábjain. A legkülönfélébb pártállású lapok politikai jelentőségét erősen kiemelik ez ítéletnek, mely bátran pálcát tört a kormány törvénytelen sége fölött s

megvédte a bírói függetlenséggel a törvényhatóságok jogos és törvényes ellenállását. Ez az ítélet nagyban alkalmas arra, hogy a harcot a győzelem felkeltéig szítsa s erőt, kitartást adjon küzdelmünk folytatásához. Az ítélet politikai jelentőségét egyes előkelőbb lapok a következőképp méltatják:

Budapesti Hírlap.

Nagy kudarcban és talán hasznos leckeiben részesítette ma a Fejérvári kormányt az ország egyik független bírósága. Kristóffy eszelte ki, hogy büntetőpört indít ama törvényhatósági tisztviselők ellen, akik a törvényhatóság ellenkező határozatára hivatkozva, a kormány törvénytelen rendelkezéseinek végrehajtását megtagadják. Az első tisztviselő, akit a kormány így üldözőbe vett Rakovszky Endre volt, Abauj-Torna alispánja, kinek bünpörében ma ítél a kassai járásbíró. Itélt pedig úgy, hogy Rakovszkyt fölmentette, a kormányt pedig megbélyegezte. Rakovszky fölmentése oly természetű dolog, hogy mindenki várhatta.

A bíróság azonban igen bölcsen nem elégedett meg az ítélet kimondásával és egyszerű megokolásával, hanem az ítélet megokolásában azzal a bátorsággal, melyet független bíróságainktól el is várhatunk, ítél nemcsak a vádlotról, hanem az egész bünpörrel s ítél a vádlóról is. Az a csalafintaság, melylyel a belügyminiszter ki akarta erőszakolni a maga törvénytelen akaratának érvényesülését, a vármegye törvényes akaratával szemben, meztelenre vetköztetve jelenik meg a kassai bíróság ítéletében. Az ítélet megokolásában pedig azzal, hogy a mai kormány nem élhet azokkal a jogokkal, melyek törvényeink szerint csakis az alkotmányos kormányokat illetik meg s hogy a kormány önkényes rendelkezéseivel szemben a törvényhatóság törvényes határozatához ragaszkodni törvényes kötelesség, — a bíróság Fejérvári kormányról kimondotta, hogy létének és egész működésének nemcsak erkölcsi, — de ime jogi alapja sincsen.

Példák bizonyítják a mai igazságügy-miniszter bosszuért lihegő természetét, (csak a debreceni és az egri királyi ügyészek eltávolítására hivatkozunk), — valószínű tehát, hogy a kassai járásbíró üldözését is megkísérik. Tudja ezt alkalmasint a bíró is, a ki ma Kassán ítél s ítélete mégis olyan, hogy a magyar bírói kar történetében helyet érdemel, mint a magyar bírói függetlenségnek még e zavaros napokban, catilinárius existenciák féktelen uralmának korában is fényes dokumentuma.

Pesti Napló.

Ezt az ítéletet a bíróság ő felsége a király nevében és a jog és törvény nevében hozta. Ez az ítélet a jog és törvény hivatalos, hivatott tiltakozása az abszolutizmus ellen. S ez az ítélet azt hirdeti, hogy van még bíróság Magyarországon. Bíróság, amelynek csak a törvény parancsol, s amely az igazságot nem rendeli a hatalmi erőszak alá. Ez nagy kudarc a kormánynak, amely az egész állami, az egész igazgatási apparátustól azt követeli, hogy tagjai esküszegők legyenek. Borzalmas volna elgondolni, hogy a bíróságok kénytelenek volnának meghódolni e parancsnak. A kassai ítélet a magyar bíróságnak az az üzenete, hogy a törvénykezés csarnokaiban a törvény ezután is szent marad.

Pesti Hírlap.

A kassai bíróság szombaton délelőtt „Ő Felsége a király nevében” felmentett egy alispánt, akit az ügyész azzal vádolt, hogy hivatalos hatalmával visszaélt s ezzel

elitélte Ő Felsége magyar kormányát. A nagy nemzeti harcban tehát beleszólt immár a független magyar bíróság is s első ítéletével is fényes bizonyítékát nyújtotta pártatlanságának és igazságérzetének. A bíró aki ezt a felmentő ítéletet kimondta: dr. Laczkó Andor, a felmentett vádlott Rakovszky Endre, Abauj-Torna vármegye alispánja.

Az Ujság.

A szabadelvűpárt vezérének, Tisza István grófnak lapja így ír: Egy választás eredménye a milyen a vizivárosi, vagy az óbudai volt, nem jelent sokat, de a bírói ítélet mégis csak valami. S máról fogva bírói ítélet adott igazat az ellenállók törvény magyarázatának s mondotta ki, hogy az önkéntes adókat és ujoncokat beszállítani nem tartozik a törvényhatóságok föltétlen kötelességei közé.

A bírói ítélet még nincs helyben hagyva, de ugyis lehetetlen, hogy a kormány ne ismerje föl nagy politikai jelentőségét: *Egyrészt megerősíti a tisztviselőket eddigi ellenállásukban, másfelől kivonja a kormány további energikus eljárása alól az erkölcsi alapot.* Amíg az érdekelt fél is magyarázta, a másik is csak magyarázta a törvényt, addig mindegyiknek joga volt a maga magyarázatára esküdni. De mihielyt bíró mondta ki a szentenciát, nagyon kelletlen dolog a bírói ítélettel szemben is ragaszkodni a maga felfogásához. Ez már azt is mutatja, hogy a kormány nem azért cselekszik így, mert így magyarázza a törvényt, hanem azért magyarázza így a törvényt, mert így kell cselekednie.

TÁVIRATOK.

— A Napló fővárosi tudósítójától. —

Csönd a politikában

A válságban a mai napon semmi jelentősebb esemény nem állott be. Az elmúlt vasárnapot a szocialisták arra használták fel országszerte, hogy gyűléseket tartottak az általános választói jog kivívása érdekében. Élénk érdeklődéssel várják a függetlenségi párt ma esti értekezletét, melyen az általános választói jog kérdésében határozott állásfoglalást várnak.

Pör a japáni küldöttség ellen.

A nyár folyamán arra vállalkoztak, hogy a mikadónak diszalbumot, Togonak pedig diszkardot visznek Japánba. A disztárgyakat Réthy József, ötvösnél rendelték meg, mivel azonban a tervezett vállalkozás nem valósult meg, az Ötvös bepörölte Eötvös Károlyt és Kardhordó Árpádot, mint a tervezett küldöttség vezetőit.

Pénz a hadügyi felszerelésekre.

Bécsből jelentik, hogy Pittreich közös hadügyminiszter Hense-féle robbanás mentes tartályokat rendelt meg nagy mennyiségben külföldi cégeknél.

Fellázadt testőrezred.

Varsóban egy testőrezred fellázadt s követelte néhány tiszt elbocsátását. Az ezredparancsnokság a presszióknak engedve kinyilatkoztatta, hogy kérésüknek eleget tesz.

Elfogott pénzhamisító.

Budapesten egy Félix Béla nevű kereskedő segédet fogtak el, aki hamis 10 és 20 koronásokat igyekezett forgalomba hozni. A tíz koronások teljesen egyformák az eredetivel.

HIREK.

Nyilatkozat.

A kassai könyvnyomdászok kívánására készségesen nyilatkoztatjuk ki, hogy a „Napló” nem fog a munkásbecsület ellen irni; valamint szívesen jelentjük ki, hogy úgy, mint eddig küzdeni fogunk az általános, egyenlő titkos választói jogért.

A „Napló”

szerk. és kiadóhivatala.

Felforgatott utcák.

Kassa mostanában tényleg úgy néz ki, mint egy ostromállapotban levő város. Végig az utcák során óriási sánc van ásva s amegett egész hegy emelkedik kiásott földtörmeléből.

És ez még jó ideig így fog maradni. A vízvezeték elkészítése nagy időt vesz igénybe. Mélyre kell ásni s széles medret csinálni, s lépten-nyomon meg kell küzdeni a talajvízzel, mely mindenünnen előtúrakodik.

Mily szerencse, hogy eddig az idő kedvezett a munkálatoknak. De ha egyszerre bekövetkezik a nagy hó és fagy, akkor bajos lesz folytatni s alighanem tavaszra kell halasztani a földmunkát.

Es ezzel még nem lesznek befejezve a vízvezeteki munkálatok, sőt ezután jön a java.

Minden egyes házba be kell vezetni a vízvezetékét, ennél fogva minden egyes ház előtt feltörök az aszfaltjárdát s csatornát ásnak. Szóval a jövő évben ugyancsak felfordított világ lesz Kassán s az idegen, aki azt hallotta, hogy milyen csinos, tiszta város, menekülni fog, látván a rettentő rendetlenséget.

De jövőre már körülbelül vége lesz a munkának és majd akkor elvállik: érdemes volt-e annyit dolgozni rajta.

— Dr. Zorn Vilmos ünneplése. Mai alkalomból, hogy dr. Zorn Vilmos a kassai kir. állami jogakadémia igazgató állását elfoglalta, tisztelői szombaton este bankettet tartottak, amelyben a kiváló férfiú zajos ovációk tárgya volt. A banketten a kassai közélet és jogászvilág kitűnőségei teljes számban voltak képviselve és számos pohárköszöntő hangzott el. A jogakadémiai ifjúság részéről Urbán Pál a jogász sport-egylet elnöke és ifj. Hedry Lőrinc, a jogászegylet elnöke mondtak hatásos felköszöntőket. Az előbbi dr. Zorn Vilmos érdemeit méltatta, az utóbbi dr. Klekner Alajos nyug. igazgatót köszöntötte föl.

Rádium.

Már a régiak sejtettek némely ritka ásványvizben oly titkos gyógyerőt, melyet mágneses jelenségekkel magyaráztak. Az igazi okot azonban csak a legújabb korban ismerték meg, amidőn néhány gyógyforrásban rádiumot fedeztek fel. Hazánkban ezen csodás elem eddig egyedül a Schmidthauer-féle **IGMANDI** keserűvizben találtatott, s így érthető a vele elérhető meglepő gyógyeredmény. Már fél pohárral használva eltávolítja a gyomorban és belekben fészkelő sokféle komoly betegség csiráját s ezzel elejét veszi a baj kifejlődésének. Mint ivó-kúra gyomor- és bélbajokban, továbbá **elkövéredés, szívelhajasodás** s azzal járó **fulladásnál, sárgaság, máj- és lepdaganat, cukorbetegség, aranyér, csúsz és köszvénynél, vérbőségénél** stb. kitűnő eredménnyel használható. Kapható mindenütt. Nagy üveg 50 f, kis üveg 30 fillér. Főszétküldés a forrástulajdonos: **SCHMIDTHAUER LAJOS** gyógyszerésznél, Komáromban

Rakovszky Endre alispán felmentése. Az ítélet indokolása.

Vezető helyen foglalkozunk a kassai kir. járásbíró felmentő ítéletével, a melynek hatása alatt áll az országos sajtó s a politikai élet minden tényezője. A fővárosi lapok hasábjait szentelnek a járásbírói tárgyalás leírásának és a felmentő ítélettel, mint az alkotmánybiztosítók letörésére irányuló kormánytörekvések csúfos kudarcával, mint az alkotmányvédelem igaz ügyének diadal-eseményével behatóan foglalkoznak, de az idő rövidsége miatt nekik sem állott módjukban, hogy közöljék szó szerinti szövegében az ítélet terjedelmes indokolását, a mely pedig a jogász-körök egyhangú véleménye szerint remekbe készült munkát.

Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy saját gyorsírónk feljegyzései nyomán közölhetjük az ítélet és az indokolás teljes szövegét, a melynek világos előadása, logikus gondolatmenete, súlyos érveinek ereje, bátor szókimondása valódi gyönyörűséggel tölt el.

Ő Felsege a király nevében!

A kassai királyi járásbíró, mint büntető bíróság, a hivatali hatalommal való visszaélés vétségével vádolt dr. Rakovszky Endre elleni büntető ügyben a dr. Nyékhegyi Lóthár királyi ügyész által képviselt vádfelet a mai napon megtartott nyilvános ülésben, a vád és védelem meghallgatása után következőleg ítélt:

A királyi járásbíró, mint büntető bíróság, dr. Rakovszky Endre, 44 éves, római katolikus vallású, győrkei születésű, kassai lakos, abauj-tornamegyei alispán, nős, egy gyermek atyja, vagyontalan, hadkötelezettségének eleget tett, irni és olvasni tudó, magyar anyanyelvű vádlottat, ellene a Btkv. 480. §-ában meghatározott hivatali hatalommal való visszaélés vétsége címén emelt vád alól fölmenti, egyúttal elrendeli, hogy az ítélet jogerőre emelkedése után a vármegye törvényhatósági bizottságával közöltessék.

Indokok:

Tényállás.

A közbíró királyi ügyész vádat emelt dr. Rakovszky Endre ellen a Btkv. 480. szakaszában meghatározott hivatali hatalommal való visszaélésnek azzal elkövetett vétsége miatt, hogy mint Abauj-Torna vármegye alispánja az 1886. évi XXI. t. c. 68. §-nak d) pontjában foglalt rendelkezés ellenére megtagadta a m. kir. belügyminiszter 117927 és 73472. sz. alatt kibocsátott ama rendeleteinek végrehajtását, a melyek az állam veszélyeztetett érdekei miatt azonnal és feltétlenül végrehajtandók lettek volna.

A kir. járásbíró dr. Rakovszky Endre alispán vádlott beismerése, továbbá Abauj-Torna vármegye alispáni hivatalától és illetve törvényhatóságától beszerzett iratok alapján valólag fogadta el azt a tényállást, hogy Abauj-Torna vármegye törvényhatósági bizottsága 1905. nov. 4-én tartott közgyűlésében elhatározta, hogy a főispán és személyzete részére a vármegye székházában hivatali helyiséget nem ad. E határozat folytán dr. Rakovszky Endre alispán felhívta a főispán titkárát, hogy a főispáni irodát hagyja el és abból mindent, a mi a főispáni hivatalé, vigyen ki, azután a főispáni helyiséget és titkára szobáját lezáratta, végül megtiltotta a szolgazemélyzetnek a főispáni iroda bármilyen kiszolgálását, sőt azt is, hogy a főispáni hivatalhoz címzett leveleket a postáról elhozzák.

A vármegye törvényhatósági bizottságának a főispáni hivatalos helyiségnek elvonása tárgyában hozott e határozatát a gróf Pongrácz Ferenc kinevezett főispán által tett jelentés folytán a m. kir. belügyminiszter 1905. nov. 9-én 117927. sz. alatt kelt rendeletével megsemmisítette és utasította a vármegye közönségét, hogy a főispánt és titkárát megillető hivatalos helyiséget, továbbá a segéd- és szolgazemélyzetet azonnal bocsássa a főispán rendelkezésére. Egyúttal kimondta a m. kir. belügyminiszter, hogy e rendelkezésnek az állam veszélyeztetett érdekeire való tekintettel, az 1886. évi XXI. t. c. 19. §-a alapján azonnali és feltétlenül végrehajtását követeli, minek folyományaként utasította a vármegye alispánját, hogy az említett t. c. 68. §-ának d) pontjában foglalt rendelkezés értelmében rendelete végrehajtását azonnal foganatosítsa és annak megtörténtéről három nap alatt tegyen jelentést.

Dr. Rakovszky Endre alispán az 1905. november 12-én 14317. sz. a. foglalt felterjesztésében részletes megokolás kíséretében azt jelentette a magyar királyi belügyminiszternek, hogy nincs abban a helyzetben, hogy a 117.927. sz. rendelettel köteletségévé tett végrehajtást foganatosítsa, egyúttal a m. kir. belügyminiszter rendelete ellen az 1886. évi XXI. t. c. 68 § c. pontjában foglalt joga alapján felirási joggal élt és kijelentette, hogy a mennyiben a magyar kir. belügyminiszter a felirat ellenében továbbra is fentartja rendeletét, ezt kötelességszerűen 8 napon belül egybehívandó közgyűlés elé fogja terjeszteni, de e közgyűlés újabb határozatáig magát ez ügyben való intézkedésre kötelezettnek nem érzi.

Valónak fogadta el továbbá a királyi járásbíró azon tényállást is, hogy Abauj-Torna vármegye törvényhatósági bizottsága 1905. június hónap 27-én 322. közgy. szám alatt hozott határozatával eltiltotta a törvényhatósági tisztviselőket, valamint a vármegyébe bekebelezett községek elöljáróit attól, hogy az állami adót beszedjék, sőt el is fogadják és hogy az országgyűlés által meg nem ajánlott ujoncok kiállítását bármilyen tekintetben előmozdítsák. Az 1905. év július 14-én tartott rendkívüli közgyűlés 410. szám alatt hozott határozatában pedig utasította a községi elöljárókat, hogy a törvényhatóság területén befolyó borítal- és husfogyasztási adókat hajtsák ugyan be, de az esedékes részleteket ne szállítsák a királyi adóhivatalokba, hanem helyezték el azokat mint betéteket takarékpénztáraknál.

Abauj-Torna vármegye közgyűlési határozatát a belügyminiszter 1905. évi július 31-én 73472. sz. a. kelt határozatával a pénzügyi és honvédelmi miniszterekkel egyetértőleg megsemmisítette. Ezzel szemben a vármegye törvényhatósági bizottsága 1905. évi augusztus 14-én tartott rendkívüli közgyűlésén 421. közgy. szám alatt hozott határozatával kimondta, hogy a m. kir. belügyminiszter rendeletét tudomásál nem veszi, azt joghatálytalannak nem tekinti, korábbi határozatait változatlanul érvényben tartja és azoknak végrehajtását tisztviselőinek és a községi elöljáróknak újabban ismét köteletségévé teszi.

A vármegye közgyűlésének ezt a határozatát a m. kir. belügyminiszter 1905. szeptember 13-án 93605 sz. a. kelt rendeletével feliratnak tekintette s azzal szemben kijelentette, hogy korábbi rendeletét továbbra is fentartja, a 322. és 410. sz. közgy. határozatok megsemmisített rendelkezésének végrehajtásától a vármegyét másodízben is eltiltja

és a vármegye közönségét ezen rendeletének azonnali és feltétlenül végrehajtására utasította.

Rakovszky Endre alispán e rendelet ellen 1905. szeptember 19-én 11801 szám alatt felirattal élt s kérte a törvénybe ütközőnek tartott belügyminiszteri rendeletnek hatályon kívül helyezését. Mivel azonban a m. kir. belügyminiszter 1905. október 23-án kelt 98633. sz. rendeletével az alispánt a rendelet végrehajtására utasította, Rakovszky Endre október 26-án 13495 szám alatt a vármegye akkori főispánjához, Péchy Zsigmondhoz tett jelentést és a belügyminiszter második rendeletének tárgyalása végett rendkívüli közgyűlés összehívását kérelmezte. Ezen kérelemnek a főispán helyt adott. A vármegyei törvényhatósági bizottság 1905. november 4-én tartott közgyűlésén 675 szám alatt hozott határozatával kimondotta, hogy a vármegye közönsége feltétlenül helyesli az alispánnak szigorúan törvényes eljárását és régebbi határozatát a belügyminiszter újabb rendeletével szemben is fentartja.

A vád.

Ezen tényállás mellett a közbíró kir. ügyész vád tárgyává tette azt, hogy Rakovszky Endre, mint Abauj-Torna vármegye alispánja megtagadta először azon rendelet végrehajtását, melylyel a magy. kir. belügyminiszter a vármegye közönségét utasította, hogy a főispán és titkára részére a megillető hivatali helyiségeket s úgy a segéd- mint szolgazemélyzetet azonnal bocsássa rendelkezésére; másodsor megtagadta azon kormányrendelet végrehajtását is, melylyel a belügyminiszter az adók elfogadásának és beszállításának, valamint a katonai szolgálatra önként jelentkezők részére szükséges belépési bizonyítványok kiállításának eltiltása és a kormányrendeletek végrehajtása körüli eljárásra az alispánnak adott utasítás tárgyában hozott közgyűlési határozatokat megsemmisítette és a vármegye közönségét a kormányrendelet értelmében való eljárásra utasította.

A főispáni helyiség megtagadása.

Az első vádpontot illetően a kir. bíróság ítélete a következő indokon alapszik: Az 1886: XXI. t. c. a kormányhatalomnak azt a jogát, hogy egyes kormányrendeleteknek kivételesen azonnal való végrehajtását követelje, ahhoz az előfeltételhez köti, hogy az illető kormányrendelet azonnali végrehajtását az állam veszélyeztetett érdekei tegyék szükségessé. Ennek az előfeltételnek a törvényben foglalt hangsúlyozásából folyik, hogy az alispán bűnösségének megítélése szempontjából nem elégséges az, hogy a kormányrendeletben az állam veszélyeztetett érdekeire egyszerű utalás történjék, hanem szükséges, hogy az állam veszélyeztetett érdekei az ügy tárgyilagossá mozzanatai által is kidomborítsanak, mert *ellenkező esetben a kormány bármely rendeletének végrehajtását az állam veszélyeztetett érdekeire való pusztán utalással követelhetné.*

A kir. járásbíró az a fenforgó körülmények között indokoltnak tartotta ennek az irányadó szempontnak elvi hangsúlyozását. Azon kérdés vizsgálatába azonban, hogy a kinevezett, de akkor még hivatalos esküt nem tett főispán részére a vármegye székházában hivatalos helyiségnek és szolgazemélyzetnek rendelkezésre bocsátása tárgyában fenforgnak-e az államnak oly veszélyeztetett érdekei, melyek az e tárgyú kormányrendelet azonnali és feltétlenül végrehajtásának követelését indo-

kolttá tennék, a kir. bíróság mélyebben behatolni szükségtelemnek találta azért, mert e bűnperben a törvényhatóságoknak a kormányhatalommal szemben való jogállását és az 1886. évi XXI. t. cikk szellemét és irányát gyökeresen érintő oly döntő fontosságú mozzanatok vannak, a melyek alapján e bűnügy a most érintett kérdés behatóbb vizsgálata nélkül is elbíráható.

A törvényhozást ugyanis akkor, midőn az 1870. 42. és 1886. 21. t. cikkben a törvényhatóságoknak a kormányhatalommal szemben az 1545. évi dekrétum 33. cikkelye nyomán kifejlődött és évszázadokon át gyakorolt széleskörű ellenállási jogát az említett t. cikkek 16, illetve 19. §-ában körülírt mértékre szorította, nyilván azon irányelv vezette, hogy miután az 1848. 3. t. cikk által intézményesített független és felelős magyar minisztérium a végrehajtó hatalmat a parlamenti alkotmányosság alapvető tételének megfelelően a nemzetet képviselő parlament állandó és folytonos ellenőrzése mellett gyakorolja és annak minden kormányzati tényeiért politikai és jogi felelősséggel tartozik: az országgyűlésnek ezen intézményileg biztosított állandó és folytonos ellenőrzési ténykedése mellett a törvényhatóságoknak a kormányhatalommal szemben való ellenőrzési joga legnagyobb részben feleslegessé vált és ekként a törvényhatóságoknak régi széleskörű ellenállási joga a végrehajtó hatalom akadálytalan működését biztosító korlátok közé szorítandó.

Amaz irányelv azonban, hogy a törvényhatóságok és a kormányhatalom közötti összeköttetések bírása végső vonalon az országgyűlés, — az 1870. 42. és 1886. 21. t. cikk 16, illetve 19. §-ában is pregnans kidomborítást nyert azzal, hogy a törvényhatóságoknak ama joga, hogy a kormány sérelmes eljárása ellen a képviselőházhoz fordulhassanak, kifejezetten és sértetlenül fenntartott.

Nyilvánvaló ezekből, hogy a törvényhatóságok régi széleskörű önkormányzati jogállásának megszorítása az idézett törvény-cikkek szelleme szerint a sérelmi, kérvényezési jognak akadálytalan és hatályos gyakorlásával vagyis a kormány és a törvényhatóságok közötti összeköttetések elbíráására hivatott parlamenti alkotmányos ellenőrzési jognak zavartalan érvényesítésével a legszorosabb összefüggésben áll, mert a törvényhatóságok sérelmi jogának akadálytalan gyakorlásában rejlik az alkotmányos biztosítéka annak, hogy a törvényhatóságok széleskörű önállóságának megszorítása a törvényhatóságok jogainak megcsönkítésére fel nem használható.

Ebből kiindulva a kir. járásbíróság nem zárkozhatik el annak megállapítása elől, hogy a végrehajtó hatalom működésének ellenőrzésére hivatott országgyűlésnek már hónapok óta tartó, huzamos elnapolása folytán a végrehajtó hatalom működése a maga egészében nélkülözi az alkotmányos ellenőrzést.

Ennek folytán a törvényhatóságoknak az 1886. 21. t. c. 19. §-által biztosított sérelem-emelési és panaszjoga mindaddig, míg a végrehajtó hatalom parlamenti ellenőrzése nélkül működik, teljesen illuzoriussá van téve, mert valódi, vagy vélt sérelem esetén az autonóm törvényhatóságok a működésében akadályozott országgyűléshez jogorvoslásért nem fordulhatnak.

Mint hogy pedig az alkotmányos jogrendnek e megzavarása folytán a törvényhatóságok nélkülözik azt a biztosítékot, a melyet a törvényhatóságok régi önkormányzati szabadsága megszorításának ellensúlyozására a törvények fentebb kifejtett szelleme és irányelve rendel, ily körülmények közt dr. Rakovszky

Endre amaz eljárása, hogy a törvények betűje szerint várótt halaszthatatlan végrehajtási kötelezettséggel szemben akkor, midőn e kötelezettségnek garanciális előfeltétele, tudniillik a törvényhatóság panaszjogának akadálytalan és hatályos érvényesíthetése hiányzik, a végrehajtó hatalom és a törvényhatóság közt fenforgó összetütközés során a kormányhatalommal szemben a rá nézve elsősorban illetékes felettes hatósága: a törvényhatóságnak utasításához alkalmazkodott, büntetőjogi megtorlás alá annál kevésbé vehető, mert az 1886. 21. t. c. 94. §-a értelmében az illetékes felsőbb hatóság utasításának teljesítése esetén még fegyelmi felelősséggel sem tartozik.

Az adók és ujoncok.

A mi a második vádpontot illeti, arra nézve a kir. járásbíróság ítélete a fentiekben kívül még a következő indokokon is alapszik.

Midőn dr. Rakovszky Endre alispán a vármegye közönségétől nyert hivatali hatalommal való visszaélés vétségével vádoltatik azon az alapon, hogy a törvényhatóságtól nyert utasításhoz ragaszkodva megtagadta a m. kir. belügyminiszter által az önként befizetett egyenes és fogyasztási adók beszedésére és a katonai szolgálatra önként jelentkezők részére szükséges belépési bizonyítványok kiállítására tárgyában kibocsátott rendelet végrehajtását, az e vád felett való ítélezésre felhívott kir. bíróságnak az 1869. 4. t. c. 19. §-ának 2. bekezdésében meghatározott joga alapján kogniciója körébe kellett vonnia azt, hogy az a kormányrendelet, a melylyel szemben a végrehajtás megtagadása képezi a vád tárgyát, megfelel-e törvényeink szellemének és irányelveinek?

Az 1504. 1., az 1791. 19., az 1867. 10. és 12. t. c. cikkbe és végül az 1897. 20. t. c. 19. §-ába az adók és illetve ujoncokra vonatkozóan felvett rendelkezésekből kidomborodik az a közjogi tétel, hogy a törvényhatóságoknak elvitázhatatlan joga az, hogy az országgyűlési költségvetési felhatalmazással nem bíró kormánytól a kormányzás eszközeit: az adókat és ujoncokat megtagadják. A törvényhatóságok e kétségtelen jogának pedig a jog általános eszméjéből folyóan megfelel a végrehajtó hatalom ama kötelezése, hogy, ha a kormány országgyűlési felhatalmazással nem bír, az országgyűlés által meg nem szavazott adóknak beszédéséről, vagy a meg nem ajánlott ujoncok igénybe vételétől tartózkodnia kell!

A most felhívott t. c. cikkben lefektetett e jogelvet megfelel az 1886. 21. t. c. 20. §-ának rendelkezése, a mely így szól: „Kivételnek a végrehajtás kötelezettségének szabálya alól az országgyűlés által meg nem szavazott adók tényleges behajtására, vagy a meg nem ajánlott ujoncok tényleges kiállítására vonatkozó rendeletek. Az előmunkálatok nyomban azonnal teljesítendők“. A törvény szerint tehát az országgyűlés által meg nem szavazott adók és meg nem ajánlott ujoncokra vonatkozóan csak ama kormányrendeletek tartoznak a törvényhatóság teljesíteni, a melyek előmunkálatokra vonatkoznak; ellenben ama kormányrendeletek, a melyek a meg nem szavazott adók, vagy meg nem ajánlott ujoncok tekintetében az előmunkálatok körén tul eső tényleges behajtás, illetőleg tényleges kiállítás iránti kötelezésre vonatkoznak, a végrehajtási kötelezettség alól a törvény kifejezett rendelkezésénél fogva kivételnek.

Arra a kérdésre nézve, hogy mely teendők azok, a melyek az előmunkálatoknak a körét meghaladják és ez okból a végrehajtási kötelezettség alól kivételt képeznek, feleletet

ad a közadokról szóló 1883. évi 44. t. c. 86. §-a, a mely ekként rendelkezik:

„A törvényhatóságok és azok közegei mindazokat, miknek teljesítése a törvényesen megszavazott és beszédetni rendelt adók és közjövödelmek kivetése, biztosítása és behajtása valamint a fennálló adótörvények kijátszásának és a kincstári jövödelmek megrövidítésének megakadályozása körül ezen törvény cikk és a közadók tárgyában hozott egyéb törvények által köteleességüké tételik, s az ezen törvények alapján kiadandó pénzügyminiszteri rendeleteket felelősség terhe alatt végrehajtani tartoznak.“

A törvényhatóság és annak közege a törvény értelmében, a törvényesen meg nem szavazott adókat és közjövödelmeket még csak kivetni és biztosítani sem tartoznak, mert már a pusztá kivetés és biztosítás is tulhaladja az 1886. 21. t. c. 20. §-ában végrehajtani rendelt előmunkálatok körét. Annál kevésbé kötelesek tehát végrehajtani a törvényhatóságok az oly kormányrendeleteket, melyek a meg nem engedett kivetés és biztosítás körén is túlmenően a meg nem szavazott adóknak a költségvetési felhatalmazással nem bíró kormány tényleges rendelkezésére bocsátására vonatkoznak.

Támogatja e logikai törvénymagyarázatot a törvény grammatikai értelmezése is. Az 1886. 21. t. c. 20 §-a ugyanis nem a kényszer-végrehajtás utján befolyó adójövödelmek behajtása és nem a kényszer-sorozás utján nyert ujoncok kiállítására vonatkozó kormányrendeleteket veszi ki a végrehajtási kötelezettség alól, hanem kiveszi általában véve mindama kormányrendeleteket, melyek az adóknak tényleges behajtására, vagy a meg nem ajánlott ujoncok tényleges kiállítására vonatkoznak. Már pedig a befizetett adóknak az állam részére való beszedésére az előmunkálatok körén messze tulmenő tényleges behajtási intézkedés, az önként jelentkező ujoncok részére a belépési bizonyítványok kiállítására pedig szintén az előmunkálatok jellegét meghaladó tényleges ujonc-kiállításra vonatkozó közreműködés.

Ezekre való figyelemmel a kir. járásbíróság úgy találta, hogy ama kormányrendelet, mely a törvényhatóságot az országgyűlés által meg nem szavazott adók tényleges beszedésére és a meg nem ajánlott ujoncok részére a belépési bizonyítványok beszedésére, mint az ujoncok tényleges kiállításánál való közreműködésre utasítja és e rendelet azonnali és feltétlen végrehajtását követeli, az 1886. évi 21 törvény cikk 20 §-ába ütközik.

Midőn tehát dr. Rakovszky Endre alispán, mint a törvényhatóságnak első tisztviselője az őt hivatali hatalmával felruházott törvényhatóság utasításához alkalmazkodva, ennek a kormányrendeletnek végrehajtását megtagadta, nem követett el büntetőjogi megtorlás alá vonható cselekményt és pedig annál kevésbé, mert a végrehajtó hatalom működésének ellenőrzésére és a törvényhatóság és a kormányhatalom között felmerült összetütközés során döntésre hivatott parlament tagjainak többsége 1905. június 21-én a vármegyét a meg nem szavazott adók tényleges beszedésére, valamint a meg nem ajánlott ujoncok tényleges kiállítására körüli közreműködés megtagadásában rejló törvényes ellenállási joguk gyakorlására nyomatékosan figyelmeztette.

Ezeknél fogva a kir. járásbíróság dr. Rakovszky Endre alispán vádlottat az ellene hivatali hatalommal való visszaélés vétsége miatt emelt vád alól, a bűnvádi perrendtartás 326. §. 1. pontja alapján felmentendőnek találta.

— **Karácsonyi ünnep.** A szt. Domonkosrendi apácák Rákóczy-körút 19. sz. alatti kisdédvóintézete f. hó 20-án délután 3 órakor karácsonyi ünnepélyt rendez, melyre az intézet kegyes jötevőit, pártolóit, a szülőket, a kisdédnevelés barátait és az érdeklő közönséget tisztelettel meghívja.

— **Ünnepelt főigazgató.** A csányi műmalom és a borsod-miskolci műmalmok főigazgatóját Schrecker S. Lipót az igazgatóság és a tisztviselői kar, 10 éves jubileuma alkalmából meleg ünneplésben részesítette. A kassai tisztviselői kart Déry Gyula igazgató és Deutsch Jenő titkár képviselte.

— **A tejkiosztást beszüntetik.** A következő sorok közlésére kértünk föl: A kassai jótékony nőegylet elnöksége b. tudomására hozza a nagyérdemű közönségnek, hogy a beállott drágaság miatt s mert a tejszükséglet be nem szereshető az eddig szokásban lévő szegény iskolás gyermekek részére a meleg reggeli kiosztását nem valószínűsíthetjük meg.

— **A város szépítése.** A vízvezetéki és csatornázási munkálatok befejezése után egészen megváltozik a főutca képe. Egész hosszában parkokkal lesz díszítve, melyeket szép vasrács vesz körül s a Csermely mostani medrénél két hosszú fasort ültetnek. Félő azonban, hogy a szépítés mellett nem fordítanak elegendő gondot a szükségességre is, amennyiben ez Kassán igen divatozik. Figyelmeztetjük azért a tervezőket, hogy azokkal a rácsokkal ne akadályozzák meg a szabad közlekedést, ne osszák úgy be a parkokat, hogy az ember csak hosszabb kerülő uton juthasson egyik oldalról a másikra. Különösen kellemetlen volna ez télen, amikor az elrácsozott részek ajtai csukva vannak s a szépség csak szitkot fakaszthatna a zimankós időben járó-kelő, esetleg sürgős munkát végezni akaró emberek ajakán.

— **Sakkverseny.** A Kazinczy-kör főiskolai szakosztályának sakkversenye élénk érdeklődés mellett tolyt le. A résztvevők nagy része a játszmaiknak csak kisebb részét játszotta le, úgy, hogy az eredmény még előre nem látható és a sorrendben meglepő változásokat hozhat. Az eddigi eredmény: Szabó László 8 és fél pont (játszott 9 partit), Ladányi Jenő 5 és fél (7), Bethlenfalvy Gyula 3 (5), Urbán Pál és Lőw Alfréd 2 (5), Patzauer Ernő 2 (6), Kelety Ernő 1 (1), Kolos Ákos 1 (3), Weisz Arthur 1 (5), Vass Imre 0 (3) és Singer Miksa 0 (1).

— **Emléktábla Kéler Bélának.** Bártfa szabad királyi város képviselő testülete dr. Vas Antal gimn. igazgató, dr. Uhlig Leo ügyvéd, Tóth István rendőrkapitány, Tirscher István gyógyszerész és Fekete Elemér városi főjegyzőből alakított bizottságot küldött ki oly célból, hogy a város hírneves szülője: *Kéler Béla* zeneszerző szülőházának a bártfai ereklyemúzeum megnyitása alkalmával emléktáblával való megjelölése céljából a szükséges költségeket gyűjtés útján szerezze be.

— **Templomi ünnep.** A pécsujfalvi r. k. egyházközség nov. 30-ikán ünnepelte védőszentjének, szent Andrásnak névnapját. Ez alkalommal az ünnepélyes istentiszteleten a szent beszédet Lesskó István kassai preláthus-kanonok mondta, a ki régebben ott lelkes volt. Délben Soltész Eduárd plebános ebédet adott, melyre a vidék intelligenciája hivatalos volt. Így megjelentek ott: Péchy Zsigmond, Péchy Elemér, Péchy Antal, Péchy Árpád és Péchy Ambrus birtokosok, Bánó Árpád főszolgabíró, Lesskó István preláthus, Brühl Menyhért esperes-prepost és még számosan.

— **Uj vasut a Felvidéken.** A bécsi Bankverein, mely a gölnicvölgyi vasut részvényeinek nagyobb részét bírja, Szepesremetétől Merényig keskeny vágányu vasutat épített. A vasut közigazgatási bejárását Svedlőren e hó 12-én, Merényben pedig 13-án tartják meg.

— **Jegyzőválasztás.** Davidovics Manó-abosi segédjegyzőt Lemes község másod jegyzőjévé választotta.

— **Ünnepelt pánszláv agitátor.** Mudrony Pál turócszentmártoni ügyvéd, hirherd pánszláv agitátor nyilvános szereplésének 50. évfordulója s születésének 70-ik évfordulója alkalmából nagy ünneplésben részesült. Este fáklyásmenet volt, amelyen a városi közönsége a „Hej Slovacit“-t énekelve, nagy számban vett részt. Az országból, de a külföldről is számos üdvözlő levél és távirat érkezett. Nagyobb tüntetés és rendezvény nem történt.

— **Névmagyarosítások.** Gellberger Sándor, kassai lakos, vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel *Mihlós-ra*, *Reich Béla Révész-re* változtatta.

— **Az ünnepi postaforgalom.** Pál Imre kassai posta- és táviratigazgató a karácsonyi és újévi postaforgalom dolgában figyelmeztetést adott ki, amely a postai csomagok célszerű csomagolására, helyes címzésére vonatkozik. A figyelmeztetés minden postahivatalban olvasható és a közönség figyelmébe ajánljuk.

— **Gyárosok szervezkedése.** Tegnap alakult meg Iglón a magyar gyáriparosok országos szövetségének szepesi fiókjá. Közel 40 szepesi gyáripari cég képviseltette magát az alakuló gyűlésen, amelyen a központ részéről Hegedüs Lóránt dr. igazgató és Fodor Ferenc titkár vett részt. A fiók elnökévé Münnich Kálmán iglói bányatanácsost, alelnökké Wein Károly késmárki szövőgyárost, pénztárossá Koromzay György iglói gyárost választották. Azután megvitatták a szepesi gyáripar életbevágó érdekeit, amelyek a söradó leszállítása, a podolin orló, a Gölnicbánya—szomolnoki és az építendő Szepesremete—merényi keskenyvágányu vasutak rendes vágánynyá való átalakítása. Ezeket egy memorandumban közlik a kormányval. A gyűlést bankett követte.

— **Titokzatos lemondások.** Az udvari politika kuliszái mögött nagy dolgokra készülnének. Persze, a dolgok lényegét a beavatottak diszkrétan elhallgatják, de a konzekvenciákból mégis ítélhetünk. Lobkovitz herceg lemondása is kapcsolatban áll a készülő eseményekkel, sőt a nyugalomba vonult budapesti hadtestparancsnok szárnysegédjének gróf Vay Gábor kamarásnak lemondása is összefüggésben van a rejtelmes tervekkel. A titokzatosok leplet érdekesen bontogatja a „Hazánk“ legutóbbi száma, mely a lemondásokhoz a következő sokat mondó kommentárt fűzi:

Gróf Vay Gábor tényleges katonai szolgálati idejének nagy részét mint herceg Lobkovitz szárnysegéde töltötte el és a hosszú együttlét alatt meleg viszony fejlődött ki a hadtestparancsnok és szárnysegéde között. Gróf Vay Gábor nyugalomzatása után szabolcsmegyei birtokára vonult vissza. Mikor Lobkovitz a hadtestparancsnoki állásától megvált, a kormányhoz közel álló lapok tiltakoztak az ellen, hogy távozása a magyar politikai válsággal van kapcsolatban, pedig Lobkovitz Rudolf herceg azért vált meg állásától, mert felsőbb hatósága oly rendszabályok alkalmazását kívánta tőle, amelyeknek végrehajtását meggyőződése nem engedte meg.

Lobkovitz herceg ennek folytán nemcsak elhagyta állását, de hosszú időre távozott is Magyarországból, nyugdíjának havi részleteiről szóló nyugtáit egy itteni megbízottjánál hagyva hátra, nemrégiben pedig utasította megbízottját, hogy a nyugtákat ne érvényesítse, mert nyugdíjigényéről is lemondott. Gróf Vay Gábor, úgy látszik, kelőleg informálva van Lobkovitz herceg magatartásának indító okáról és ez birta őt arra az elhatározásra, hogy rangjáról és kamarási méltóságáról sürgősen lemondjon, amelyeknek viselésére ő, mint hű fia az országnak és tisztelője az alkotmánynak, a jelen állapotok között semmi kedvet sem érez.

— **Nincs fuvaros.** A vízvezetéki munkálatoknál jobban fizetik a fuvarosokat és gyalog napszamosokat, mint bármely munkánál. Ez az oka, hogy a városi faraktárból nem lehet a kiváltott fát sem elszállítani vagy, ha nagy nehezen foghat az ember egy fuvarost, oly méreg drágán kell azt megfizetni, hogy igazán csudálatos. Persze a favágóknál is ugyanezt tapasztaljuk. A városi erdőmester jelentést tett ez ügyben a tanácsnál s kíváncsiak vagyunk, miféle „üdvös“ rendszabályokkal fogják a bajt orvosolni.

— **Megrohant takarékpénztár.** E napokban az Eperjesi Takarékpénztárban tömegesen jelentkeztek Mocsármány, Szentpéter, Kende, Eperjes, Enyicke, Somosujfalu és Ábrány községbeli lakosok és betétjeiknek teljes visszafizetését kívánták. A dolgot parasztfurfanggal úgy magyarázták, hogy földet szándékoznak venni és így a pénzre szükségük van. De később aztán egyik-másik háborúról, devalvációról ejtett néhány szót és így világos lett, hogy a nép felült valakinek, a ki közelgő forradalommal, belső zavarokkal rémitgette. A takarékpénztár természetesen a legnagyobb készséggel teljesítette a kifizetéseket. Még aznap kiküldte Kassára Gallotsik László és Thrór Gyula igazgatósági tagokat, hogy a szükséges pénzkészletet ott teremtsék elő. Majd intézkedett, hogy Budapestről félmillió korona készpénzt kapjon. A megrohanás a következő napokon folytatódott és hétfőn érte el tetőpontját. Eddig 292 betéti-könyvecskére 92,000 koronát fizetett vissza.

Hirdetések.

Sas-utca 1. sz.

emeletes ház szabadkézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Január 1-től egy 3 szoba, konyha, előszoba és mellékhelyiségekből álló lakást a belvárosban keresek.

Cím a kiadóhivatalba kéretik.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A kukorica-utcán 2. szám alatti

ház
szabad kézből eladó.

Bővebbet CSERNECZKY BÉLÁNÁL

Sörház-utca 4. a.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Két középiskolát végzett 14 éves fiuk tanulókul

felvétetnek VITÉZ A. ut. könyvnyomdájában Kassa, Kossuth Lajos-u. 16.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Régi ékszert legmagasabb árban vásárolunk.

Óriási választék különféle ékszerújdonosságokban. Különféle árak szerint.

MEGNYILT

a

karácsonyi ékszer-kiállítás

LANDAU A.

saját gyártmányu ékszer, arany és
ezüst nemü üzletében

KASSA, FŐ-ÚTCA 63.

(VÁROSHÁZA)

**A nagyközönség a ragyogó ki-
állítást minden bevásárlási**

==== kényszer nélkül =====

naponta megtekintheti.

A kiállítás megtekintésénél a közönséget szívesen látja a tulajdonos.

Vidéki megrendelésekre bármely ékszerkollektiót megtekintés végett megküldünk.

Telefon interurban: 110. — Rendelések telefon útján is eszközölhetők.